

KONCEPCE ROZVOJE KATEDRY NĚMECKÝCH A RAKOUSKÝCH STUDIÍ IMS FSV UK

Předkládaná koncepce se věnuje badatelskému, výukovému i personálnímu rozvoji Katedry německých a rakouských studií (KNRS). Vzhledem k úzké provázanosti katedry s Institutem mezinárodních studií (IMS) však není možné tuto koncepci pojímat izolovaně. Svoji představu o rozvoji katedry proto zasazují do obecnějšího rámce. Navazují tak rovněž na současnou diskusi o budoucím směřování IMS.

I. Úvodní zamyšlení nad teritoriálními studii

KNRS byla vůbec první katedrou a tedy i zárodkem budoucího IMS. Založením KNRS vzniklo pracoviště, věnované studiu velkého souseda, země, jejíž význam byl počátkem 90. let pro Československo, resp. Českou republiku nepřehlédnutelný.

V této souvislosti je podstatné následující:

1. Výzkum Německa i navazující výuka německých dějin, politiky, hospodářství i kultury byly v době založení katedry chápány jako důležité především z perspektivy české společnosti a státu, které tehdy redefinovaly svůj postoj k okolnímu světu. S tím souvisela i potřeba odstranit deficit ve znalostech o našem největším sousedovi.

2. Zkoumané země (vedle Německa především Rakousko) byly zároveň pojímány jako sousedé: tedy přes veškeré sympatie, vzájemné vztahy i narůstající vzájemné vlivy jako země odlišné od vlastního národního a státního prostředí. V pozadí stála jasná představa o „my“ a „oni“ – a to i poté, co se z „oni“ i díky působení zakladatelské generace stával stále více partner a přátelsky nakloněná mocnost, napomáhající integraci Česka do Evropy.

Podle podobného schématu byl postupně rozšiřován celý IMS. Bylo totiž zřetelné, že na český „střed Evropy“ nepůsobí pouze jeho německý soused, ale také východoevropský region a oblast bývalého Sovětského svazu, stejně tak jako USA a v neposlední řadě i (západní) Evropa, do níž se chtěla v devadesátých letech česká společnost vracet.

Z hlediska této podoby fundace IMS není současná diskuse, které příznačně předcházely tu více, tu méně živější diskuse již v předchozích letech, ničím náhlým a překvapivým. Vzhledem k proměně v postavení České republiky v Evropě i ve světě, k němuž od devadesátých let došlo, je zájem o otázky nového směřování institutu, jehož vznik nesl pečeť určité historicky jedinečné konstelace, více než pochopitelný. Řešení, která se hledají, odpovědi i návrhy, které v této diskusi zaznívají, rozvíjí podle mého názoru jeden z výše zmíněných principů vzniku celého IMS.

Hovoří se proto o nutnosti nově definovat a vymezit teritoria zájmu, která by více odpovídala novému postavení České republiky. Návrhy jsou to často oprávněné, přesto, obávám se, končí podobné diskuse většinou ve slepé uličce. Nové vymezení teritorií totiž úzce souvisí s tím, jak jednotliví mluvčí chápou současné postavení České republiky.

Zájem o nějaké cizí teritorium, ve smyslu země či skupiny států odlišných od České republiky, který jsem identifikoval jako druhý zdroj vzniku IMS, se v této diskusi také odráží. Výsledkem je snaha o jakési „zbytnění“ teritoria (již bez ohledu na českou perspektivu). Vede se diskuse o „teritoriálních“ či „areálních“ studiích, o pojmu prostoru, jehož výzkumu by se měla tato studia jako samostatné vědní odvětví věnovat.

V těchto diskusích zazněly zajímavé návrhy a podněty, které by měly být zapracovány do badatelské i výukové praxe IMS. Kladu si nicméně otázku, jestli není po dvaceti letech na čase zamyslet se kriticky i nad kořeny IMS, jak jsem se je pokusil popsat výše.

Proměna v postavení ČR, o níž se oprávněně v souvislosti s potřebou reformy IMS mluví, je totiž daleko hlubší, než jenom nějaké přesuny v působení mocenských siločar, jimž je český stát vystaven. Již nejde pouze o to, že (momentálně) jeden region či jedna země posiluje, či oslabuje svůj vliv. Onou zásadní proměnou je především probíhající redefinice onoho „my“ a „oni“. Ještě v devadesátých letech bylo přínosné i nutné informovat české prostředí o dějích, současnosti i historii země či zemí „za kopečky“. Teritoriální studia tehdy znamenala především přinášet (a zároveň i „překládat“) do českého prostředí například německou politiku, hospodářství, kulturu i moderní historii. Jako takoví jsme byli do velké míry jedineční a nepochybně v řadě ohledů (důraz na výbornou znalost němčiny a stále více i angličtiny, cizojazyčné přednášky, kontakty se zahraničím, němečtí vyučující) přinejmenším specifickými stále zůstáváme. Tento model pak přejímali a rozvíjeli i ostatní kolegové na institutu, jenž v současné době disponuje experty na tak navzájem vzdálené oblasti jako je střední, západní i východní Evropa, USA, střední Amerika, Rusko, Dálný východ či střední Asie.

Jestliže však v případě podobně relativně (tedy z české perspektivy) vzdálených teritorií jakými jsou například právě ona dvě posledně zmíněná, má tento přístup stále své opodstatnění (a to i z hlediska nedostatku informací a znalostí o těchto regionech v české společnosti i v českých společenských vědách obecně), a jestliže v těchto případech vzdálenost od českého subjektu vytváří legitimní rozlišování mezi „my“ a „oni“, je podobný přístup v případě KNRS již více než sporný. Nejenom, že se v českém prostředí podařilo zvýšit míru povědomí o současném Německu a Rakousku; především se „my“ a „oni“ v posledních letech natolik promísily, že pokus vést jasnou hranici mezi nimi svědčí stále zřetelněji o arbitrarnosti podobného pokusu. Nejde tedy již o vzájemné ovlivňování dvou v posledku jasně vymezených subjektů, ale spíše o amalgám, kde jsou vzájemné hranice stále méně zřetelné.

To se netýká jen aktuálního vývoje v Evropské unii, v hospodářství, popkultuře, moderních komunikačních prostředcích, ale i ve vědě samotné. Také historiografie překračuje národní hranice jako domněle samozřejmé východisko, v němž tkvěly nejenom klasické politické dějiny, ale například i západoněmecké sociální dějiny 70. a 80. let. Namísto o komparaci dvou či více předem daných jednotek se hovoří o „Verflechtung“, o „transnacionálních dějinách“ apod.¹ Také sociální dějiny se pokoušejí vymanit z půdorysů tohoto pojetí, jak o tom svědčí syntetizující práce o „evropských sociálních dějinách“,² či pokusy o nové periodizace moderních dějin, které by nebyly určovány primárně politickými událostmi, ale odpovídaly spíše hlubší logice vnitřního sociálního i mentálního vývoje evropských společností ve 20. století.³ Domnívám se, že podobným „transnacionálním“ směrem poukazují nakonec i ještě

¹ Zimmermann, Bénédicte / Werner, Michael, Vergleich, Transfer, Verflechtung. Der Ansatz der Histoire croisée und die Herausforderung des Transnationalen, *Geschichte und Gesellschaft* 28 (2002), 607-636. V českém prostředí srov. vydané shrnutí z pera doktoranda KNRS: Šmidrkal, Václav, *Historická komparace a její alternativy*. In: Skálová, Barbora et al., *Vybrané metodologické problémy mezinárodních teritoriálních studií*. Praha 2011, 79-96.

² Kaelble, Hartmut: *Sozialgeschichte Europas. 1945 bis zur Gegenwart*. München 2007.

³ Srov. např.: Raphael, Lutz, *Ordnungsmuster und Selbstbeschreibungen europäischer Gesellschaften im 20. Jahrhundert*. In: Raphael, Lutz (ed.), *Theorien und Experimente der Moderne. Europas Gesellschaften im 20. Jahrhundert*, Köln 2012, 9-20. Je však patrné, že tyto diskuse jsou vedeny v kontextu západoevropské historické zkušenosti, v níž například zaujímají 70. léta specifické postavení strukturálního zlomu moderních průmyslových společností: Doering-Manteuffel, Anselm / Raphael, Lutz, *Nach dem Boom. Perspektiven auf die Zeitgeschichte seit 1970*. Göttingen 2008.

obecnější syntézy, hlásící se již ke „Global History“.⁴ Nejedná se podle mého názoru o módu, ale o jeden z projevů současného světa – ostatně historiografie byla vždy podobným citlivým seismografem.

Obdobné úvahy, poukazující na erozi jasných hranic novověkého teritoriálního státu a vybízející proto i k proměně vědeckého paradigmatu, však objevíme i v dalších společenskovedních disciplínách. Z nich se jako nepolitolog odvažují zmínit alespoň obor mezinárodních vztahů (IR), pro nějž již také státy přestávají být „kulečnickovými koulemi“, jejichž interakci je nutné popisovat a analyzovat. Součástí výzkumu zahraniční politiky se naopak stává i složitá hra vzájemného ovlivňování, vnímání sebe sama a geneze zkušenosti s „druhým“, a to nejenom v prostředí politických a diplomatických elit.⁵

Dopad těchto posunů na ostatní katedry IMS ponechávám vědomě stranou. Odpověď by měly na základě vlastní zkušenosti hledat samy. Ostatně může se ukázat, že to, co se jeví být podstatným a palčivým pro KNRS, nemusí být podobně vnímáno jinde a možná si budeme muset zvykat – při vzájemném respektu – i na metodologickou pluralitu a rozmanitost v pojímání oboru v rámci jednotlivých kateder IMS.

II. Německá a rakouská studia

Pro rozvoj KNRS jsou dle mého názoru z tohoto hlediska nicméně podstatné následující body:

V rámci katedry by měly být dále vědomě rozvíjeny již „historicky“ existující zavedené vědecké obory (soudobé dějiny, politologie, mezinárodní vztahy a právo, výzkum kultury). V případě KNRS totiž nelze vystačit s představou, že její spolupracovníci jsou prostě odborníky na Německo či Rakousko. Vzhledem k výše zmíněnému rozrušení hranic mezi „my“ a „oni“ se znalost obou zemí, jejich odborné produkce apod. stává stále více samozřejmou. Je a stále méně bude potřeba „překládat“ z jednoho prostředí do druhého. Jasně oborové vymezení je však podstatné i z dalšího důvodu: všechny výše zmíněné obory mají již nějak nastavena vlastní kritéria kvality. Ta sice nejsou dokonalá, ale s vnitřní institucionální pluralitou těchto oborů, stejně tak jako s potřebou mezinárodního srovnání narůstá i míra objektivit v hodnocení kvality (či alespoň klesá míra subjektivně, osobně podmíněných soudů).

Teprve v těchto souvislostech a po vyjasnění těchto základních principů lze klást otázku vymezení teritoria. Teritorium, kterému se máme jako historikové, politologové či odborníci na kulturu věnovat tedy nedefinuji primárně z nějaké jeho podstaty, ale vidím ho jako druhou stranu mince výše zdůrazněného multidisciplinárního pojetí německých a rakouských studií. Teritorium pojímám jako hranici, která je dostatečně vzdálená, aby překročila již příliš úzkou českou národní perspektivu, a dostatečně blízká, aby umožňovala porozumění mezi jednotlivými disciplínami, které budou nakonec zkoumat podobné či stejné problémy, arci z různých úhlů pohledu. V této souvislosti jsem v průběhu současné diskuse o budoucnosti IMS formuloval námět na vznik středoevropských studií.⁶ Jsem přesvědčen, že se stále jedná

⁴ Bayly, Christopher A., *The Birth of the Modern World: Global Connections and Comparisons, 1780–1914*, London 2004; Osterhammel, Jürgen, *Die Verwandlung der Welt. Eine Geschichte des 19. Jahrhunderts*, München 2009.

⁵ Campbell, David, *Writing Security. United States Foreign Policy and the Politics of Identity*, Minneapolis 1992; Conze, Eckart / Lappenküpper, Ulrich / Miller, Guido (eds.), *Geschichte der internationalen Beziehungen. Erneuerung und Erweiterung einer historischen Disziplin*, Köln-Weimar-Wien 2004; Hansen, Lene, *Security as Practice. Discourse Analysis and the Bosnian War*, London-New York 2006.

⁶ Konrád, Ota, *Kritické zamyšlení nad stavem a budoucností teritoriálních studií na FSV UK a zároveň plaidoyer za středoevropská studia*, Praha, 29.2.2012, http://ims.fsv.cuni.cz/IMSFSV-213-version1-120229_Kriticke_zamysleni_nad_IMS_konrad.pdf.

o nosný koncept, domnívám se však, že k jeho realizaci je vhodné dospět spíše postupnými kroky, a to nejlépe prostřednictvím konstruktivního doplňování současného zaměření KNRS.⁷

II.1. Výzkum v rámci KNRS

Vhodným prostředím, kde budou tyto inovace kriticky zkoušeny, může být výzkum v rámci KNRS. Jako podstatná se mi přitom jeví potřeba větší integrace a vnitřní provázanosti badatelských priorit. Aby tento požadavek nezůstal pouhou frází, bude rozhodující vhodné vymezení podobného společného badatelského záměru. Představa o badatelském směřování katedry na léta 2012-2016, kterému se stručně věnuji na následujících řádcích, však nemá být chápána jako nařízení, jemuž se musí všichni podřídit. Kromě obsahové podoby je pro jakýkoli větší vědecký projekt totiž rozhodující i vnitřní přesvědčení jednotlivých členů týmu. Toho lze dosáhnout pouze otevřenou diskusí a právě k ní chci poskytnout impuls i směr.

Vycházím z definice střední Evropy jako regionu vícenásobné diskontinuity, kterou podal v jednom z diskusních příspěvků prof. J. Kučera.⁸ Toto vymezení je v prvé řadě dostatečně flexibilní z hlediska geografického. Zároveň otevírá prostor pro víceoborový výzkum: z hlediska historického výzkumu nebudou v popředí stát samotné politické zlomy, ale daleko spíše dlouhodobější proměny sociálních praktik (příčemž se může ukázat naopak kontinuita či přinejmenším určitá setrvalost v každodenním životě politickým zlomům navzdory), stejně tak jako formy vnímání, reflexe a zpětné konstrukce těchto diskontinuit v oblasti individuálních i kolektivních mentalit.⁹ Takto pojatý výzkum střídání historických realit a jejich vnímání otevírá prostor pro následnou komparaci jednotlivých historických výzkumů (nabízí se například srovnání transformačních období po obou světových válkách či po „Wende“) a pro komparaci s obdobnými procesy v ostatních zemích, či dokonce přímo pro „transnacionální“ výzkum, pro výzkum transferu idejí, diskurzivních i sociálních praktik v prostředí střední Evropy.

Tento zastřešující projekt však není v žádném případě pouze historický. Napomůže sice tomu, aby soudobé dějiny získaly své pevné místo v badatelském programu KNRS, zároveň však otevírá možnosti spolupráce pro politologii, která je ve výzkumu transformace (v nejširším slova smyslu) zřejmě nejdále, stejně tak jako pro odborníky na mezinárodní vztahy, kulturu i právo, pro něž se nabízí nejenom komparativní přístupy, ale otevírají se možnosti výzkumu i z hlediska oběhu právních a politických institucí a postojů či kulturních modelů.

Tato stručně načrtnutá představa „zastřešení“ výzkumu katedry v dalších letech bude ještě v podrobnější podobě představena spolupracovníkům katedry a následně diskutována na zvláštním pracovním zasedání. Cílem bude definice několika samostatných, vzájemně však kompatibilních, výzkumných projektů. Jak již bylo naznačeno bude tento společný badatelský záměr sloužit navíc také postupnému rozšíření teritoriálního záběru katedry a prohloubení její „corporate identity“.

V neposlední řadě bude logickým a přirozeným důsledkem tohoto zastřešujícího projektu také opětovné zhodnocení české problematiky v rámci KNRS, které se jeví být podstatným i z ryze

⁷ V tom však není můj návrh nikterak radikální: již dříve se na katedře objevovaly snahy o „rozšíření“ německých a rakouských studií i o polskou, popř. francouzskou tematiku. Jakkoli tyto návrhy vycházely z jiných pozic (zdá se mi, že především sledovaly stále narůstající význam německo-francouzského spojení i rostoucí validitu Polska a opíraly se tak o onen „teritorialistický“ přístup, jak jsem se ho pokusil výše vymezit), svědčí i ony přinejmenším o subjektivně pociťované potřebě rozkročení či doplnění KNRS.

⁸ Zamyšlení Jaroslava Kučery k počátkům koncepční diskuze na IMS, 17.3.2012, s. 3. http://ims.fsv.cuni.cz/IMSFSV-213-version1-120318_SeminarNRS_kucera.pdf

⁹ V tomto ohledu tento projekt dokonce otevírá možnost pro spolupráci s již existujícím projektem výzkumu kolektivní paměti na IMS v rámci UNCE a může tak být příspěvkem i pro tolik nutnou diskusi o badatelském směřování v rámci celého IMS. Tomuto tématu se však v koncepci rozvoje KNRS záměrně podrobněji nevěnuji.

praktických důvodů – z hlediska existence a dalšího rozvoje na katedře akreditovaného bakalářského studijního oboru česko-německých studií. Česká (ve smyslu bohemikální) tematika byla sice integrální součástí KNRS, byla však spíše doplňkem v mozaice výzkumu německého vlivu na české země. Později byla – jak se mi zdá v důsledku snahy o vybudování ryze „teritorialistického“ přístupu – stále více opouštěna. Nově by se tedy bohemikální tematika měla stát přirozenou součástí výzkumu procesů, odehrávajících se ve středoevropském regionu a souběžně v této perspektivě i součástí výuky.

Výše představená koncepce teritoriálních studií, však neznamena opouštění výzkumu Německa a Rakouska jako zemí s vlastní historií, kulturou i politickým, právním a sociálním systémem. To musí i nadále zůstat nezbytným základem, kterým budou absolventi našich studijních programů disponovat. Nové však bude doplnění těchto základů nejenom o vztahovou tematiku, ale přímo i o výzkum onoho různorodého prolnutí, „Verflechtung“ s prostředím českým a širěji středoevropským.

II.2. Koncepce studia v rámci KNRS

Katedra KNRS zajišťuje v současné době magisterský obor Německá a rakouská studia, bakalářský obor Česko-německých studií a rozvíjející se magisterský anglickojazyčný obor Central European Comparative Studies. Po nečekaném odchodu dosavadního vedoucího katedry a zároveň garanta těchto oborů bude k prvním úkolům nového vedoucího katedry patřit jejich stabilizace. Zároveň však bude nutné věnovat se i úvahám o koncepčním rozvoji studijních oborů, zajišťovaných KNRS. Z tohoto hlediska se mi jako podstatné jeví následující body:

1. Již v ZS 2012/2013 bude nutné zahájit ve spolupráci s příslušným garantem (popř. garanty) revizi studijních oborů. Prakticky bude tato revize spočívat ve standardizaci sylabů a jejich následném srovnání (nejenom, aby mohl být vytvořen obraz o současném rozsahu i podobě znalostí a dovedností, které zprostředkováváme studentům, ale také proto, aby byly patrné případné duplicity či naopak deficity ve výuce). Následně naváže diskuse o vymezení nutného základu vědomostí a dovedností absolventů oborů. Toto vymezení proběhne na základě ankety mezi členy katedry a následného workshopu. Konkrétní podobu této definice proto nechci záměrně předem vymezovat. Dovoluji si však uvést tři obecnější poznámky, které by měla mít tato diskuse na paměti:

- Podstatná je otázka poměru mezi vědeckou a praktickou logikou, které utvářejí obsahy, cíle i formy univerzitních přednášek a seminářů. Otázka vztahu mezi vědou a praxí je v současné době více než aktuální. To platí nejenom pro diskuse o vhodném poměru mezi „základním“ a „aplikovaným“ výzkumem, ale rovněž i pro podobu výuky.¹⁰ Aniž bych se odvažoval tyto komplikované otázky vyřešit, jsem přesvědčen, že je možné a žádoucí pokoušet se o propojení mezi oběma přístupy. Ostatně univerzalita vzdělání, zajišťující pro většinu absolventů uplatnění v praktickém světě, tak i představující (pro menšinu) odrazový můstek do světa vědy, byla pro moderní středoevropskou univerzitu charakteristická vždy.
- Důležité bude rovněž stanovení profilu absolventa. Výhodiskem diskuse může být odlišení požadovaných dovedností a znalostí podle jednotlivých stupňů vysokoškolského studia. Absolvent bakalářského studijního programu na IMS by měl být proto vybaven dostatečnými znalostmi, aby se vyznal v daném regionu, v jeho moderní historii i politické, hospodářské a kulturní současnosti. Absolvent magisterského oboru by měl být

¹⁰ Stehlík, Michal, Je možné být převzdělán? Úvaha nad otázkou, proč a jak diverzifikovat vysoké školy. Česká pozice, 3.7.2012, <http://www.ceskapozice.cz/domov/veda-vzdelavani/je-mozne-byt-prevzdelan-uvaha-nad-otazkou-proc-jak-diverzifikovat-vysoke-skoly?page=0,0>.

již schopen samostatného analytického přístupu, měl by dokázat formulovat samostatné hypotézy i dospívat k originálním závěrům. Doktorand, dodejme, by měl nakonec představovat již samostatnou vědeckou osobnost, která je schopná provádět odborný výzkum určitého problému za použití jednoho či více oborových přístupů.

- V neposlední řadě bude nutné vést diskusi o struktuře studijních oborů. K tomu připojuji opět pouze několik obecnějších poznámek jako východisko diskuse: Smyslem povinných přednášek (popř. v jejich rámci povinné domácí přípravy) je nepochybně zprostředkovat znalost nutného základu obou oborů. To však neznamená, že další část studijních programů – povinně volitelné přednášky – jsou něčím méně podstatným. Naopak. Právě rozlišení obou částí studijních programů je možnou odpovědí na výše položené otázky vztahu vědy a praxe. Nepovinné kurzy totiž otevírají možnost hlubšího, možná již odborného zájmu o jednotlivé problémy. V jejich rámci může docházet k seznamování s aktuálními výzkumy a popř. i k zapojení studentů do těchto výzkumů. Právě proto chci tuto část studijních plánů daleko více zhodnotit – ostatně nikoli náhodou vytvářejí právě nepovinné přednášky kvalitu i pověst každé školy.

2. Výsledky stabilizace, revize i reformy obou studijních oborů by se měly odrazit již ve studijních oborech na akademický rok 2013/2014 a představují proto krátkodobý cíl v oblasti výuky. Za dlouhodobý cíl považuji přípravu a rozvoj středoevropských studií (kromě již běžící anglické mutace je připravena i jejich česká podoba).

Jsem rovněž přesvědčen o potřebě postupné integrace studijních oborů IMS, zabývajících se střední a středovýchodní Evropou. Tento záměr však již nutně překračuje hranice KNRS a vyžaduje věcnou diskusi v rámci celého IMS.

Stanovit časový harmonogram splnění těchto cílů je obtížné, protože závisí na řadě externích faktorů. V každém případě by se však měl do konce funkčního období nového vedoucího katedry rozběhnout obor středoevropských studií a mělo by dojít k vyjasnění otázky a přípravě jednotného anglickojazyčného programu středoevropských studií.

II.3. Personální rozvoj katedry

Východiskem personálního rozvoje katedry bude její stávající oborová skladba. Základem katedry proto budou soudobé dějiny, politologie (včetně IR), výzkum právního, sociálního a hospodářského systému jednotlivých zemí a podobně široce pojatý výzkum kultury.

S ohledem na současné personální složení katedry je prioritní odstranění deficitu v oblasti výzkumu literatury, který by měl vytvářet jádro kulturně orientovaného přístupu k danému teritoriu. V pořadí druhou prioritu představuje posílení politologie. Nakonec lze uvažovat i o zahrnutí sociologických přístupů do výzkumu především soudobé tematiky zkoumaných zemí a o posílení výuky i bádání zaměřené na hospodářství.

Personální politika by měla podle mého názoru splňovat následující obecnější pravidla: na tzv. institucionální místa by měli být v rámci konkurzů přijímáni pokročilí postdoktorandi, resp. již habilitovaní odborníci. Cílem je přitom získávat odborníky i mimo okruh IMS. Dosud silně podceněna byla možnost získávat nová místa prostřednictvím grantových prostředků. Právě tato cesta personálního rozvoje, umožňující získávat mladší spolupracovníky na kvalifikační úrovni doktorandů či čerstvých postdoktorandů, představuje druhou cestu personálního rozvoje katedry.

II.4. Spolupráce se zahraničím

Pro KNRS byla vždy charakteristická spolupráce se zahraničím, která také umožňovala zajišťovat bohatou nabídku přednášek německých a rakouských vyučujících. Mým cílem je tuto spolupráci, ať už se odehrávala v badatelské či výukové oblasti, nejenom udržet, ale i

dále rozvíjet. To se týká v první řadě již tradičních kontaktů s univerzitami v Düsseldorfu, ve Vídni a nověji i v Řezně či spolupráce s institucemi jako je především DAAD. Důležité bude rovněž navázat spolupráci s dalšími univerzitními instituty, jako například s vídeňskou politologií, s východoevropskými dějinami na téže univerzitě či s evropskými soudobými dějinami v Salcburku, jejichž představitelé (prof. D. Segert, prof. P. Ther, prof. Ch. Boyer) mají navíc odborně k českému prostředí blízko. Zapomenout nelze ani na univerzitu v Kostnici či mnichovské Collegium Carolinum, instituci, která je jedním z center výzkumu českých zemí, resp. střední Evropy v Německu. S postupným rozvojem středoevropského zaměření katedry bude pochopitelně nutné rozšiřovat tuto síť kontaktů i na ostatní země regionu.

Zatímco tato forma zahraniční spolupráce může navázat na již existující kontakty, ať už institucionálního či osobního rázu, spatřuji určitý deficit ve spolupráci s obdobnými institucemi jako je KNRS. Mám tím na mysli jak geograficky blízké katedry německých studií v Polsku (Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta na univerzitě ve Vratislavi) či v Nizozemí (Duitslandstudies na univerzitě v Amsterdamu), tak i silná anglickojazyčná German Studies. Tento směr spolupráce se jeví potřebný nejenom kvůli integraci KNRS do současného výzkumu Německa či střední Evropy vůbec, ale také s ohledem na možnost výměny praktických zkušeností, diskuse metodologických přístupů i forem a obsahů studijních oborů.

III. Závěr

Na závěr pouze shrnuji hlavní kroky, které zamýšlím realizovat bezprostředně po nástupu do funkce vedoucího katedry:

1. S počátkem ZS 2012/2013 provedu individuální schůzky s jednotlivými spolupracovníky katedry, zaměřené na vyjasnění mých a jejich představ o jejich další činnosti na katedře.
2. V průběhu ZS 2012/2013 proběhne také revize studijních oborů, a bude zahájena příprava jejich inovované podoby na školní rok 2013/2014 a na další léta. V souvislosti s tím bude uskutečněno pracovní setkání, věnované těmto otázkám.
3. Další pracovní setkání se zaměří na otázku zastřešujícího badatelského plánu jak byl představen v této koncepci a na přípravu jednotlivých grantových žádostí. Již připravené projekty budou poté diskutovány na zvláštním semináři, který proběhne s dostatečným předstihem před deadlinem GA ČR (tzn. nejlépe v lednu-únoru 2013), tak aby mohly být zapracovány případné připomínky.
4. Přijetí odborníka na kulturu (literární vědec) s nástupem nejlépe od LS 2013.

Ota Konrád

Tachlovice, 28.8.2012